

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ ім. М. ГЛІНКИ

Кафедра «Оркестрові інструменти»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ВИКОНАВСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Рівень вищої освіти	перший
Ступінь вищої освіти	бакалавр

спеціалізація «Оркестрові струнні інструменти»

Дніпро, 2019

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
ПІБ	Ларічева Ірина Олегівна
Науковий ступінь	
Наукове звання	
Посада	Старший викладач кафедри «Оркестрові інструменти» Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки
Місце роботи	Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки
Адреса кафедри	м. Дніпро, вул. Ливарна, 10, каб. 324
Контакти	+380972971523
E-mail	irinalarich79@gmail.com
Консультації	
Час	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри
Місце	Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки, м. Дніпро, вул. Ливарна, 10, каб. 324

1. АНОТАЦІЯ ДО ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Історія виконавського мистецтва» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Оркестрові струнні інструменти» підготовки бакалаврів за спеціальністю 025 «музичне мистецтво».

Рік (курс) підготовки: I. Семестри: II	
Кількість кредитів ECTS: 3 (90 годин)	
Кількість змістових модулів: 2	
Вид заняття:	Кількість годин:
аудиторні	42
самостійна робота	48

Кількість тижневих годин:	2
---------------------------	---

Програмою навчальної дисципліни «Історія виконавського мистецтва» передбачено комплексне вивчення історії виконавства на струнних інструментах.

Курс «Історія виконавського мистецтва» є одним з найважливіших у циклі спеціальних дисциплін оркестрових факультетів музичних вузів. Усебічне вивчення історії і теорії смичкового мистецтва формує художній кругозір студентів, розвиває їхню професійну культуру, виховує здатність орієнтуватися в різних стилях і напрямках виконавства, композиторської творчості і педагогіки. Курс повинний допомогти повноцінному і багатогранному формуванню молодого музиканта-виконавця і педагога, що глибоко усвідомить суспільне призначення і важливу просвітительську роль музичного мистецтва.

Тематичний план курсу побудований відповідно до загальноприйнятої історичної періодизації. В оглядових розділах курсу розкривається історична обумовленість і закономірність розвитку виконавського мистецтва, його зв'язку з загальним розвитком музичної культури, смичкової культури в цілому, а також особливості, що впливають зі специфіки цього мистецтва.

Історія виконавського мистецтва – галузь гуманітарних знань, спрямована на осягнення закономірностей походження, формування та функціонування інструментарію та виконавського мистецтва на різних етапах розвитку культури. У центрі дослідницьких інтересів даної дисципліни є розвиток виконавського мистецтва у відповідності з естетично-художніми вимогами різних епох.

Історія виконавського мистецтва відноситься до числа дисциплін, безпосередньо пов'язаних зі спеціальністю студента. Вирішуючи проблеми, загальні для усього вищого музичного утворення, даний курс має і свої самостійні цілі. Він покликаний не тільки сприяти розширенню і систематизації раніше накопичених відомостей в області смичкової літератури, виконавства і педагогіки, але і повинний орієнтувати студента в оволодінні новими знаннями, зв'язаними з найбагатшою історією становлення і розвитку смичкової культури.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Історія виконавського мистецтва» – забезпечити комплексне вивчення історії виконавства на струнних інструментах, які увійшли в систему академічного музичного мистецтва, теоретичне обґрунтування та узагальнення процесів становлення і розвитку струнного інструментарію, фундаментальну професійну підготовку педагога-музиканта до роботи з учнем, сприяти усвідомленню цінностей професії музиканта

педагога та відповідальному ставленню до неї, формуванню у студентів музично-педагогічного мислення, здатність компетентно і творчо вирішувати різноманітні педагогічні задачі для ефективної організації музично-просвітницької діяльності в умовах відродження української національної культури.

Завдання дисципліни – в історичному контексті ознайомитись з еволюцією інструментарію та виконавського стилю; проаналізувати результати впливу вдосконалення конструкцій та розширення виражальних можливостей струнних інструментів на виконавську техніку; простежити індивідуально-стильові аспекти виконавської майстерності провідних виконавців. У завдання курсу входить також розширення художнього кругозору, виховання творчої самостійності музиканта й уміння аналізувати твори, що виконуються.

Однією з головних цілей вивчення курсу історії виконавського мистецтва є розвиток у студентів здатності орієнтуватися в різних стилях і напрямках в області своєї спеціальності. У процесі вивчення матеріалу студент виявляє закономірності розвитку мистецтва гри на смичкових інструментах - скрипці, альті, віолончелі і контрабасі, знайомиться з генезисом найважливіших явищ в області формування шкіл і стилістичних напрямків, з життям і творчою діяльністю, виконавськими і педагогічними принципами найбільших представників смичкової культури. Велика увага приділяється також вивченню сольної й ансамблевої літератури для смичкових інструментів.

Зміст розділів та тем з дисципліни «Історія виконавського мистецтва» розроблено відповідно до сучасного рівня наукових знань, а також із врахуванням міжпредметних зв'язків з іншими навчальними дисциплінами.

Організація викладання курсу передбачає проведення аудиторних занять у формі лекцій, практикумів, а також керування самостійною роботою студентів у її різноманітних видах.

Вивчення даного курсу завершується підсумковою атестацією за змістом всієї програми.

Заплановані результати навчання:

знати:

- історичний розвиток інструментарію, особливості становлення репертуару, стилістичні особливості оригінальної музичної літератури;
- конструкційні зміни інструментів та їх вплив на виконавські можливості;
- історію формування академічної школи виконавства на струнних інструментах;
- основні етапи творчості видатних виконавців, провідних колективів.

вміти:

- орієнтуватися в основних напрямках розвитку музичного репертуару для струнних інструментів;
- використовувати свої знання в роботі над розвитком музичного виконавства;
- знаходити необхідну історичну та іншу літературу для поповнення своїх теоретичних знань;

володіти:

- теоретичними знаннями і використовувати їх в музично – виконавській діяльності;
- музично – текстологічною культурою, поглибленим прочитанням історичного, авторського нотного тексту.

Компетентності:

Компетентності, якими повинен оволодіти студент у результаті вивчення дисципліни:

Загальні компетентності

- Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності спеціальності

- Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності музичного мистецтва, усвідомлювати його художньо-естетичну природу.
- Здатність володіти знанням базової музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та нотного репертуару.

Результати навчання:

- Винаходити оптимальні шляхи вирішення виконавських проблем, відтворювати емоційно-образний зміст музичного твору під час виконавської та диригентської діяльності, створювати художній образ за допомогою комплексу музичних виражальних засобів.
- Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- Використовувати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва у фаховій виконавській, композиторській, диригентській, музикознавчій та педагогічній діяльності.

Технічне й програмне забезпечення\обладнання

Навчально-методичне забезпечення засновано на розробленій робочій навчальній програмі. В наявності завдання для самостійної роботи студентів, пакети завдань для проведення комплексних контрольних робіт. Критерії

оцінювання знань та вмінь студентів розроблено для поточного, семестрового контролю.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин відведених на:		
		Усього	Лекційні заняття	Самостійні заняття
Змістовий модуль 1.				
Походження та формування смичкових інструментів.				
Смичкове мистецтво XVII - XVIII ст..				
1	Тема 1. Походження смичкових інструментів. Смичкове мистецтво в середньовічній Європі. Трубадури, жонглери, шпільмани, мінезингери. Народні джерела смичкової культури Київської Русі.	4	2	2
2	Тема 2. Віольна група смичкових інструментів. Скрипкове сімейство. Віолончельно-гамбова культура. Віолончель. Формування смичка.	4	2	2
3	Тема 3. Виникнення контрабасу. Віоль д`амур.	4	2	2
4	Тема 4. Італійське смичкове мистецтво А. Кореллі, П. Локателлі, Ф. Джемініані.	4	2	2
5	Тема 5. А. Вівальді, Дж. Тартіні.	4	2	2
6	Тема 6. Розвиток альтового мистецтва. Розвиток віолончельного мистецтва.	4	2	2
7	Тема 7. Польська музична культура. Чеська музична культура. Мангеймська школа.	4	2	2
8	Тема 8. Німецьке смичкове мистецтво. Г. Телеман. Смичкова творчість І. С. Баха.	4	2	2
9	Тема 9. Австрійське смичкове мистецтво. Смичкові твори Й. Гайдна та А. Моцарта.	4	2	2
10	Тема 10. Французьке смичкове мистецтво.	4	2	2
11	Тема 11. Смичкова культура у Росії. Розвиток контрабаса у XVII - XVIII ст.	4	2	2
12	Контрольні заходи	7	2	5
Змістовий модуль 2.				
Смичкове мистецтво кінця XVIII - XIX ст.				
Смичкове мистецтво кінця XIX - XX ст.				
13	Тема 12. Музичне мистецтво Австрії та Германії.	4	2	2

	Л. ван Бетховен			
14	Тема 13. Розвиток квартетного жанру у творчості Й. Гайдна, А. Моцарта, Л. ван Бетховена.	4	2	2
15	Тема 14. Творчість Б. Мендельсона, Л. Шпора, Р. Крейцера.	4	2	2
16	Тема 15. Італійська скрипкова школа. М. Паганіні. Віолончеліст А. Піатті.	4	2	2
17	Тема 16. Репертуар для струнно-смичкових інструментів XVIII - XIX ст.	4	2	2
18	Тема 17. Польське романтичне мистецтво. Чеська скрипкова культура. Бельгійська скрипкова школа.	4	2	2
19	Тема 18. Контрабасове мистецтво XVIII - XIX ст. Розвиток скрипкового мистецтва у Росії.	4	2	2
20	Тема 19. Видатні виконавці XIX - XX ст. Основний струнно-смичковий репертуар XIX - XX ст..	4	2	2
21	Контрольні заходи	7	2	5
	Усього:	90	42	48

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Походження смичкових інструментів. Смичкове мистецтво в середньовічній Європі Трубадури, жонглери, шпільмани, мінезингери. Народні джерела смичкової культури Київської Русі.	2
2	Віольна група смичкових інструментів. Скрипкове сімейство. Віолончельно-гамбова культура. Віолончель. Формування смичка.	2
3	Виникнення контрабасу. Віоль д'амур.	2
4	Італійське смичкове мистецтво. А. Кореллі, П. Локателлі, Ф. Джемініані. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
5	А. Вівальді, Дж. Тартіні Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
6	Розвиток альтового мистецтва. Розвиток віолончельного мистецтва XVII - XVIII ст.. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
7	Польська музична культура. Чеська музична культура. Мангеймська школа. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2

8	Німецьке смичкове мистецтво. Г. Телеман. Смичкова творчість І. С. Баха. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
9	Австрійське смичкове мистецтво. Смичкові твори Й. Гайдна та А. Моцарта. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
10	Французьке смичкове мистецтво XVII - XVIII ст.. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
11	Смичкова культура у Росії. Розвиток контрабаса у XVII - XVIII ст.. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
12	Підготовка до контрольних заходів	5
13	Музичне мистецтво Австрії та Германії. Л. ван Бетховен. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
14	Розвиток квартетного жанру у творчості Й. Гайдна, А. Моцарта, Л. ван Бетховена. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
15	Творчість Б. Мендельсона, Л. Шпора, Р. Крейцера. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
16	Італійська скрипкова школа. М. Паганіні. Віолончеліст Піатті. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
17	Репертуар для струнно-смичкових інструментів XVIII - XIX ст.. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
18	Польське романтичне мистецтво. Чеська скрипкова культура. Бельгійська скрипкова школа XVIII - XIX ст.. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
19	Контрабасове мистецтво XVIII - XIX ст.. Розвиток скрипкового мистецтва у Росії. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
20	Видатні виконавці на струнно-смичкових інструментах XIX - XX ст.. Основний струнно-смичковий репертуар XIX - XX ст.. Прослухування записів творів композиторів цього періоду.	2
21	Підготовка до контрольних заходів	5
Всього		48

Зразок тем рефератів:

- Історія формування струнно-смичкових інструментів та смичка.
- Скрипкова творчість І. С. Баха. Історія створення, проблеми виконання, критичний огляд редакцій.
- Джузеппе Тартіні – скрипкова творчість та педагогічні твори. Особливості інтерпретації музики XVIII ст.
- Російський скрипаль І. Є. Хандошкін і його скрипкові твори.

- Ніколо Паганіні – нові принципи виконавства, роль у розвитку скрипкової віртуозності.
- Скрипкова творчість П. І. Чайковського.
- Д. Ф. Ойстрах і його роль у розвитку радянської скрипкової школи.
- Скрипкова творчість С. С. Прокоф'єва.
- Скрипкові концерти Д. Д. Шостаковича.
- Віолончельне мистецтво кінця ХІ - початку ХХ ст.
- Розвиток альтового виконавського мистецтва.

5. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Форми і методи контролю та методи оцінювання

Поточний контроль:

Метод усного контролю: співбесіда, фронтальне опитування, підготовка доповідей та ін.

Методи письмового контролю: тестові завдання, виконання контрольних робіт, виконання рефератів, відпрацювання академічних заборгованостей та ін.

Засоби контролю: урок, семінарське заняття, семестровий контроль.

Підсумковий контроль – залік.

Схема нарахування балів

Поточне тестування та самостійна робота		Сума Балів (середнє арифметичне значення)
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2	
100	100	100

Критерії оцінювання якості знань студентів

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ : НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	
90 – 100	A	5	відмінно	зараховано
82 – 89	B	4	добре	
74 – 81	C	4 –		
64 – 73	D	3	задовільно	
60 – 63	E	3 –		
35 – 59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

100 бальна шкала оцінювання	Шкала оцінювання ECTS	П'ятибальна шкала оцінювання	Критерії оцінювання
90-100	A	5	Студент вільно, на високому рівні володіє матеріалом з дисципліни, здатний узагальнювати, застосовувати асоціативні міжпредметні зв'язки; виявляє творчі здібності та здатність до оригінальних рішень різноманітних навчальних завдань, до перенесення набутих знань та вмінь на нестандартні ситуації

82-89	B	4	Студент має міцні знання програмового матеріалу, виявляє початкові творчі здібності, самостійно оцінює нові психологічні явища, знаходить і виправляє допущені помилки, працює з різними джерелами інформації, систематизує та творчо використовує дібраний матеріал
74-81	C	4-	Студент володіє матеріалом, але має стандартне мислення, йому бракує власних висновків, асоціацій, узагальнень, робить непереконливі висновки, непослідовно викладає свої думки, допускає помилки в термінології; під керівництвом педагога виправляє допущені помилки й добирає аргументи на підтвердження висловленого судження, висновку
64-73	D	3	Студент володіє умінями та навичками, які дають змогу проаналізувати окремі частини матеріалу; не повною мірою володіє термінологією; небагатий словниковий запас
60-63	E	3-	Студент володіє матеріалом на початковому рівні його засвоєння, не розуміє специфіки даної дисципліни; застосування знань та спеціальної термінології на практиці задовільне.
35-59	FX	2	Студент володіє матеріалом на елементарному рівні його засвоєння, відтворює якийсь фрагмент окремим реченням
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Студент не володіє матеріалом. Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Роль смичкових інструментів слов'янських, європейських і неєвропейських народів у появі скрипкової родини. Родина віольних (гамбових) інструментів та їх роль у феодальній культурі XV- XVI ст.

2. Вдосконалення інструментів скрипкового сімейства у творчості майстрів брешіанської, кремонської та інших інструментальних шкіл. Основні етапи розвитку смичка; реформа Фр. Турта.

3. Причини раннього розвитку смичкової культури Італії. Представники Болонської та Римської скрипкових шкіл.

4. Творчість Арканджело Кореллі, Антоніо Вівальді, Джузеппе Тартіні.

5. Творчість видатного італійського скрипаля і композитора Нікколо Паганіні.

6. Особливості використання скрипки у німецькій музичній культурі. Творчість Г.-Ф. Генделя для скрипки. Творчість Й.С. Баха для скрипки, альту, віолончелі.

7. Творчість Й. Гайдна та В.А. Моцарта для струнних інструментів.

8. Стил, форма, виразові засоби скрипкових творів Бетховена.

9. Скрипкове мистецтво Франції у XVIII-XIX ст.

10. Стан польського та чеського скрипкового мистецтва у XVIII-XIX ст.

11. Російська скрипкова школа XVIII-XIX ст. та нотна література цього періоду для скрипки.

12. Скрипкове мистецтво Росії кінця XIX – поч. XX ст. Розквіт російського скрипкового концерту.

13. Скрипкова і альтова література радянського періоду.

14. Скрипкове мистецтво зарубіжних країн у XX ст.

15. Видатні скрипкові твори зарубіжних композиторів XX ст.

16. Витоки струнної школи в Україні.

17. Основні українські скрипкові школи.

18. Яскраві представники української скрипкової школи.

19. Українська скрипкова нотна література.

7. Рекомендована література

Базова

1. Андрієвський І. Деякі проблеми розвитку української скрипкової школи в контексті еволюції європейської інструментальної музики // Музичне виконавство: Науковий вісник. – К., 2000. – Вип. 14, кн. 6. – С. 32-40.

2. Андрієвський І. Проблеми фольклористики та сучасна українська скрипкова школа // Музичне виконавство: Науковий вісник. – К., 1999. – Вип. 1. – С. 85-96.
3. Витачек Е.Ф. Очерки по истории изготовления смычковых инструментов 2-е изд. — М.: Музыка; Сидней, 2009. — 350 с.
4. Волощук Ю.І. Концертне життя Галичини і виконавсько-пропагандистська діяльність провідних галицьких скрипалів (1848-1939). – К.: Знання, 1999. – 33 с.
5. Волощук Ю.І. Концертно-популяризаторська діяльність провідних скрипалів Галичини у 30-х роках ХХ століття // Питання культурології: Зб. наук. стат. – К.: Вид-во КНУКіМ, 1999. – С. 27-36.
6. Волощук Ю.І. Музичні навчальні заклади Галичини у підготовці скрипалів-професіоналів і аматорів (1848-1939). – К.: Знання, 1999. – 46 с.
7. Волощук Ю. Початок світлої доби. Скрипкова музика композиторів Галичини 20-30-х років у контексті розвитку європейського імпресіонізму // Українська культура. – 1999. – №10. – С. 34-35.
8. Волощук Ю.І. Скрипкова музика у творчості композиторів Галичини: національні традиції і європейські модерні тенденції. – К.: Редакція "Бюлетеня ВАК України", 1999. – 40 с.
9. Волощук Ю.І. Скрипкове виконавське мистецтво Східної Галичини другої половини ХІХ – першої третини ХХ століття: навчальний посібник. – Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника, 2012. – 130 с.
10. Волощук Ю.І. Спецкурс “Українське скрипкове мистецтво”: Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: Гостинець, 2002. – 83 с.
11. Волощук Ю.І. Сторінки скрипкового виконавства Східної Галичини першої третини ХХ століття // Записки наукового товариства імені Шевченка. Том ССLXVII: Праці Музикознавчої комісії. - Львів, 2014. - С. 100-118.
12. Волощук Ю.І. Українська школа виготовлення струнно-смичкового інструментарію: поліетнічні засади та новаційні пошуки // Хорове мистецтво у вищій школі: проблеми і перспективи професійної підготовки: Збірник наукових праць. Частина друга. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2015. – С. 137-148.
13. Волощук Ю.І. Фахова підготовка скрипалів у Вищому музичному інституті ім.М.Лисенка: національні традиції та європейський мистецький досвід // Вісник Прикарпатського університету. Серія «Мистецтвознавство». – Івано-Франківськ: Плай, 2000. – Вип. 2. – С. 37-45.
14. Волощук Ю.І. Фундатор галицької скрипкової школи // Музика. – 1999. – №3. – С.10.
15. Вольдман Я., Токина Н. Венское скрипичное искусство XVII-XIX веков. – Саратов, 1978. – 60 с.

16. Вуйтевич Е. Историческое развитие польско-русских музыкальных связей в области смычкового исполнительства: Автореф. дисс. ... канд. иск.: 17.00.02 / Моск. гос. конс. – М., 1987. – 30 с.
17. Горонок М.Д. История построения струнно-смычковых инструментов в России. Том 1СПб.: Композитор, 2006. - 684 с.
18. Гуральник Н. П. Розвиток скрипкової школи Східної Європи ХХ століття: історія, теорія, методика: навч.-метод. посібник / Н. П. Гуральник, К. В. Завалко. - К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. - 144 с.
19. Дика Н.О. Львівська школа камерно-інструментального виконавства // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія “Мистецтвознавство”. – Тернопіль, 1999. - №2. – С. 89-94.
20. Зав'ялова О. К. Віолончель у камерно-ансамблевій культурі України: монографія - К.: ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2009. - 256 с. : ноти.
21. Заранський В. З історії Львівського скрипкового виконавства // Повернення культурного надбання України. – Київ, 1999. – С. 67.
22. Кияновська Л. Стилєва еволюція галицької музичної культури ХІХ-ХХ ст. – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000. – 339 с.
23. Козаренко О. Лідія Шутко // Art line. – К., 1998. - №3. – С.30-32.
24. Комиссарова И. Книжка о скрипке и ее семье, о скрипаках, скрипичных мастерах и многом другом: Ваховск: МБОУ ДО Ваховская ДШИ, 2010. — 327 с.
25. Кугель М. Музыкальные эссе: в 3 кн. / Михаил Кугель. - Киев: Юферов Д. В. [Изд.], 2014. - 252 с.
26. Крих Т. Юрій Крих: Спогади. Статті. Рецензії. Листування. – Коломия: Вік, 1996. – 96 с.
27. Лапсюк В.М. Джерела української скрипкової культури // Музика. – К., 1981. – №6. – С. 25-26.
28. Лапсюк В.М. Київський скрипаль М.Сікард // Музика. – К., 1984. – №4. – С. 30-31.
29. Леман А. Книга о скрипке 2-е изд. – Сидней: Новейшее электронное издательство, С.В. Муратов, 2011. - 109 с.
30. Лисько З. Роман Придаткевич (до 100-річчя від дня народження). // Музика. – К., 1995. – №6. – С.22.
31. Мазепа Л. Інститут ім. М. Лисенка у Львові. // Музика. – К., 1984. – №6. –С. 27-28.
32. Мазепа Л. Перше музичне товариство у Львові. // Музика. – К., 1977. – №1. – С.27-28.
33. Мазепа Л. Перший філармонічний у Львові. // Музика. – К., 1983. – №4. –С. 28-29.

34. Медведик П. Діячі української музичної культури (Матеріали до біо-бібліографічного словника). // Записки наукового товариства імені Т. Шевченка. Том ССXXVI. Праці Музикознавчої комісії. – Львів, 1993. – С. 370-455.
35. Михальчишин Я. З музикою крізь життя. – Львів: Каменяр, 1992. – 232 с.
36. Музичні цехи на Україні (XVI-XIX ст.). // Українське музикознавство. – К., 1983. – Вип. 17. – С. 33-45.
37. Онищенко Ю. Дмитро Лекгер – корифей львівської скрипкової школи // Записки наукового товариства ім.Т.Шевченка. – Львів, 1996. – Т. ССXXXII: Праці музикознавчої комісії – С. 360-372.
38. Павлишин С. Львівські музиканти а «празька школа». // Союз Українських Професійних Музик у Львові: Матеріали і документи. – Львів, 1997. – С. 15-18.
39. Павлова В. В. “Скрипка та європейське скрипкове мистецтво XVI–XIX століть. Італія”. – навчальний посібник Київ 2019 – 143 с.
40. Раков Л.В. История контрабасового искусства М.: Композитор, 2004. — 312 с.; илл.
41. Сумарокова В. Г. Історія українського віолончельного й контрабасового мистецтва в контексті європейського виконавства: [навч. посіб.] / Віра Сумарокова ; [ред. : Семенова Н. М., Сікорська І. М.]. - Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2014. - 199 с.
42. Ушков В.А. Нариси з історії та методики українського скрипкового виконавського мистецтва В. А. Ушков; Національна музична академія України ім. П.І.Чайковського. - К.: КІМ, 2009. - 43 с.: фот.
43. Харнонкурт Н. Музыка як мова звуків. Шлях до нового розуміння музики : наук.-поп. вид. Ніколаус Харнонкурт; [пер. Г. Курков]. – Суми: Собор, 2002. – 184 с.
44. Швець Н. Нові імена у виконавстві // Музика. – 1998. – №2. – С. 14.
45. Щелкановцева Е. М. Сюиты для виолончели соло И. С. Баха / Е. Щелкановцева. - М. : Музыка, 1997. - 111,[1] с. : нот. ил.
46. Щелкановцева Е. М. Валентин Фейгин и его время: Моногр. очерк / Е. М. Щелкановцева. - Харьков: Райдер, 2003. - 222, [1] с.: ил.
47. Юсов С.О. Видатні викладачі скрипкових класів Київської консерваторії // Українське музикознавство. – К., 1989. – Вип.25. – С.5-19.

Допоміжна

1. Андриевский И. М. Исполнительские средства музыкальной выразительности как интонационная система в современной скрипичн

- музыке (на материале советской музыки) : автореф. дис. ... кан искусствознания. Киев, 1990.
2. Бойкова, В. П. Зигфрид Пальм: знаменитый виолончелист о Новой музыке / В. П. Бойкова // Научный вестник Московской консерватории. – 2010.
  3. Бойкова, В. П. «Расширенные» техники игры на виолончели в XX веке: Опыт систематизации / В. П. Бойкова // Научный вестник Московской консерватории. – 2012. – № 4.
  4. Брюн П. История струнного контрабаса (Brun P. Histoire des contrabasses a cordes). — Париж, 1982.
  5. Горюхина Н. Эволюция сонатной формы. Київ : Муз. Україна, 1970
  6. Гребнева І. В. Формування скрипкового стилю в Concerti grossi А. Кореллі : автореф. дис. канд. мистецтвознавства. Харків, 2014.
  7. Данченко Н. Специфіка комунікації у квартетній творчості французьких композиторів кінця XIX – першої половини XX століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. Харків, 2011.
  8. Джеминиани Ф. Искусство игры на скрипке. Трактат о хорошем вкусе в музыке. Учебное пособие. 1-е изд СПб.: Планета музыки, 2016.
  9. Єргієв І. Артистичний універсум музиканта-інструменталіста кінця XX – початку XXI століття : дис. ... д-ра мистецтвознавства. Одеса, 2016.
  10. Жарков А. Тембр как фактор интонирования музыкального произведения // Наук. вісн. нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2002. Вип. 21 : Музичний твір як процес.
  11. Караконов. Б. Софія. Оркестрові труднощі на віолончелі : Ч. 1. Музика, 1988.
  12. Караконов. Б. Софія. Оркестрові труднощі на віолончелі : Ч. 2. Музика, 1990.
  13. Кулаков С. В. Специфіка методики виховання альтиста : метод. рек. Київ : РМК, 1993.
  14. Лучанко О. Жанр контрабасового концерту в музично-історичному процесі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеню канд. мистецтвознав.: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / О. Лучанко; ЛНМА ім. М. В. Лисенка. – Львів, 2008.
  15. Мужчиль В. С. Акустична структура інструментального звукоутворення в музиці XX століття: струнно-смичкова група : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. Харків, 2013.
  16. Москаленко В. Творческий аспект музыкальной интерпретации (к проблеме анализа) / В. Москаленко. – К. : Изд. Киев. гос. конс., 1994.
  17. Петухова, С. А. Ростропович, Мясковский, Прокофьев, Шостакович: виолончельное [Электронный ресурс] / С. А. Петухова // Искусство музыки: теория и история. Электронное периодическое рецензируемое научное издание. – 2013. – №8
  18. Планьявский А. История контрабаса (Planyavsky A. Geschichte des Kontrabasses). — Тутцинг, 1970.

19. Раков Л.В., Вчитися, знати, вміти. Про виконавство та викладання гри на смичковому контрабасі. 2010.
20. Свободов, В. А. Из опыта одной дискуссии [о редакциях «Вариаций на тему рококо» П.И. Чайковского] / В. А. Свободов // Музыкальная академия. – 2009. – № 2.
21. Сумарокова В. Історія українського віолончельного й контрабасового мистецтва в контексті європейського виконавства : [навчальний посібник] / В. Сумарокова. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2014.
22. Удовиченко Н. Особенности организации музыкального времени и его выразительные возможности // Проблемы взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2012. Вип. 36.
23. Утина А. Становление и развитие струнного квартета в украинской музыке // Проблемы взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2012. Вип. 36.
24. Харнонкурт Н. Музыка як мова звуків. Суми : Собор, 2002.
25. Altmann W. Literaturverzeichnis für Bratsche und Viola d'amore. Leipzig, 1937.
26. Angermüller, R. Weigl / R. Angermüller, T. Hrdlicka-Reichenberger // The New Grove dictionary of music and musicians / ed. by S. Sadie. – 2-nd ed. [Далее – New Grove]. – London, 2001.
27. Antonio Stradivari [Electronic resource] // Cozio. Essential reference for fine instruments & bows. – New York : Tarisio Auctions, 2012-
28. Barnett, G. The Early Cello and Bononcini's Sonatas [Electronic resource] / G. Barnett // Journal of Seventeenth-Century Music. – 1999. – Vol. 5. – No 1. – Chicago : SSCM, 1995-
29. Becker, H. Mechanik und Ästhetik des Violoncellspiels / H. Becker, D. Rynar. – 2. Aufl. (Fotomechan. Nachdr. d. 1. Aufl. 1929). – Wien : Universal-Edition, 1971.
30. Bonta, S. From Violon to Violoncello: A question of strings? / S. Bonta // Journal of the American Musical Instrument Society. – 1977. – № 3.
31. Campbell, M. The great cellists. London : Robson Books, 2004.
32. Carpinteyro, E. Pedagogical Aspects in David Popper's Four Cello Concertos : Doctor of Musical Arts dis. / Eduardo Carpinteyro ; Univ. of Cincinnati. – Cincinnati, 2007.
33. Gagnon, M.-E. The influence of the French cello school in North America : A Doctoral Essay (Doctor of Musical Arts dis.) / Marie-Elaine Gagnon ; Univ. of Miami. Coral Gables, 2005.
34. Gerber A. Critical success factors in cello training (a comparative study) : PhD Music (Performance Practice) / Anzél Gerber ; Goldsmiths College ; Univ. of London. – London, 2008.
35. Hollis, H. R. The Musical Instruments of Joseph Haydn : An Introduction / H. R. Hollis // Smithsonian studies on history and technology. No. 38. – Washington, 1977

36. Kennaway, G. W. Cello techniques and performing practices in the nineteenth and early twentieth centuries : Ph. D. dis. / George William Kennaway ; Univ. of Leeds – Leeds, 2009.
37. Markevitch, D. The Cello as an Accompanying Instrument in the 18th Century / D. Markevitch // *Strings*. – 1991. – Vol. VI. – No. 3
38. Mstislav Rostropovich, Cellist and Conductor : “We carry out a divine service with our music” [Electronic resource] // *Fidelio* (Wien) / trans. by M. Wertz. – 1999. – Vol. VIII. – № I. – Washington : The Schiller Institute, 2001
39. Piatigorsky, G. Cellist : The autobiography of Gregor Piatigorsky (1903-1976) : Ch. 29. [Electronic resource] / G. Piatigorsky // *Internet Cello Society*. – 2011.
40. Raychev, E. D. The virtuoso cellist-composers from Luigi Boccherini to David Popper: a review of their lives and works : A Treatise ... of Doctor of Music / Evgeni Dimitrov Raychev ; Florida State Univ. – Tallahassee, 2003.
41. Rothschild, G. de. Luigi Boccherini : His Life and Work / G. de Rothschild ; preface by N. Dufourcq ; transl. by A. Mayor. – London : Oxford Univ. Press, 1965.
42. Shen, F.-Y. A Pedagogical and Analytic Comparison of Auguste Franchomme's Twelve Caprices, Op. 7 and Alfredo Piatti's Twelve Caprices, Op. 25 : Doctor of Musical Arts dis. / Fang-Yi Shen ; Univ. of Cincinnati. – Cincinnati, 2009.
43. Straeten, E. S. van der. History of the violoncello, the viol da gamba, their precursors and collateral instruments : With biographies of all the most eminent players of every country : [2 vols] / E. S. van der Straeten. – Repr. from the ed. of 1915. – New York : AMS Press, 1976.
44. Strother, L. The Cello Suites of Bach and Britten: History, Form and Performance : A Thesis ... for the Degree of Bachelor of Arts / L. Strother ; Wesleyan Univ. – Middletown, 2011.
45. The Cambridge Companion to the cello / ed. by R. Stowell. – Cambridge : 288 Cambridge Univ. Press, 1999
46. Venturini, A. M. The Dresden school of violoncello in the nineteenth century : Master of Musical Arts dis. / Adriana Marie Venturini ; Univ. of Central Florida. – Orlando, 2009.
47. Walden, V. E. An investigation and comparison of the French and AustroGerman schools of violoncello bowing technique: 1785–1839 : Ph. D. dis. / Valerie Elizabeth Walden ; Univ. of Auckland. – Auckland, 1994.
48. Walden, V. One hundred years of Violoncello : A History of Technique and Performance Practice 1740–1840 / V. Walden. – Cambridge : Cambridge Univ. Press, 1998.
49. Wasielewski, W. J. The Violoncello and Its History (Music Reprint Series) / W. J. Wasielewski. – New York : Da Capo Press, 1968
50. Wigler, S. Rostropovich plays Bach suites with grand emotional tone [Electronic resource] / S. Wigler // *The Baltimore Sun*. – 1995. – 9 July. – Baltimore : The Baltimore Sun Media Group, 1990

51. Beethoven, L. Sonatas for Violoncello and Piano : Urtext / crit. B. Cooper, J. Del Mar. – Kassel : Bärenreiter, 2004.
52. Massau, A. Cours preparatoire de Violoncelle : I Partie / A. Massau. – Bruxelles : Schott, 1888.
53. Orchestral Excerpts from the Symphonic Repertoire : Volume 1 : For Cello / comp. and ed. L. Rose, N. Stutch. – New York : International Music Company, 1995. 67 . Orchestral Excerpts from the Symphonic Repertoire : Volume 2 : For Cello / comp. and ed. L. Rose, N. Stutch. – New York : International Music Company, 1995.
54. Herter Norton M. D. The art of string quartet playing; practice, technique, and interpretation. With the pref. of. Isaak Stern. New York : S.mon and Schuster, 1962.
55. Milward D. More about the viola. <http://theviolaworkshop.com/page20a.html>.
56. 15. Primrose W. Technique is Memory: a method for Violin and Viola Players Based on Finger Patterns. London : Capitol Records, 1960.
57. Riley W. The history of the viola. Ann Arbor, 1980.
58. Zeyringer F. Literature für viola. Hartberg : Schnwetter, 1976.
Zeyringer F. The problem of Viola size. New York, The American Viola Society, 1979. 60. Kolneder W. The Amadeus Book of the Violin: Construction, History, and Music Translated by Pauly Reinhardt G. — Portland, Oregon: Amadeus Press, 2003. — 597 p.:il., musical examples. First edition - 1972.
61. Stowell R. The Early Violin and Viola Cambridge University Press, 2001. — 234 p.
62. Kameshwar W. C. Cremona Violins. – World Scientific, 2010. — 157 p.

INTERNET-РЕСУРСИ

1. [Культура України електронна бібліотека](#)
2. [Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського](#)
3. [Електронна бібліотека "Україніка"](#)
4. [Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини](#)

Розробник: _____ (І.О.Ларічева)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (С.В. Хананаєв)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри оркестрових інструментів
Протокол від _____ року № _____